

بررسی عوامل مرتبط با پذیرش و به کارگیری پدافند غیرعامل در فاوا

(مورد مطالعه کارکنان پلیس راهور در مناطق مرزی خراسان جنوبی)

جواد منظمی تبار^{۱*}

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۲/۰۳

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۹/۲۵

چکیده

اصلی‌ترین هدف پدافند غیرعامل در مناطق مرزی، ایمن‌سازی و کاهش آسیب‌پذیری این مناطق می‌باشد تا به تدریج شرایطی را برای توسعه و امنیت پایدار در این مناطق ایجاد نماید. در این راستا توجه به نقش پدافند غیرعامل در فناوری‌های نوین ارتباطی و اطلاعاتی امری ضروری می‌باشد. لذا با توجه به اهمیت نقش پدافند غیرعامل در مناطق مرزی و تغییرات و واکنش‌هایی که فاوا در شهرهای کوچک و روستاهای واقع در مناطق مرزی می‌تواند داشته باشد، هدف این پژوهش، بررسی نقش عوامل مرتبط با پذیرش و به کارگیری پدافند غیرعامل در فاوا پلیس راهور استان خراسان جنوبی می‌باشد. چارچوب نظری مورد استفاده در این تحقیق مبتنی بر پژوهش‌های پیشین داخلی و خارجی و ترکیبی از نظریه‌های جامعه‌شناختی و جامعه‌اطلاعاتی می‌باشد. این تحقیق توصیفی از نوع پیمایشی می‌باشد و جامعه آماری مورد مطالعه، کلیه کارکنان پلیس راهور در استان خراسان جنوبی می‌باشند که از بین آن‌ها یک نمونه ۱۷۰ نفری به روش تصادفی طبقه‌ای و از نوع متناسب انتخاب گردید. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه محقق ساخته با طیف پنج گزینه لیکرت استفاده شد. که روایی آن با نظرات ده نفر (پنج استاد و پنج نفر از کارشناسان مربوطه) پس از انجام اصلاحات لازم تأیید شد. پایایی پرسشنامه با استفاده از آزمون آلفای کرانباخ ۸۵ درصد محاسبه گردیده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های آمار توصیفی و استنباطی نظیر همبستگی پیرسون، تحلیل واریانس، آزمون تی مستقل و آزمون خی-دو در نرم‌افزار spss نسخه ۲۳ استفاده شد. پس از آزمون فرضیه‌ها، نتایج به دست آمده بیانگر آن است که متغیرهای مفید بودن، سهولت استفاده، نوع شغل، بهره‌مندی از کانال‌های ارتباطی و میزان آموزش کارکنان پلیس راهور در میزان پذیرش و به کارگیری پدافند غیرعامل در فاوا تأثیر داشته‌اند. اما بین متغیرهای میزان تحصیلات و پایگاه اجتماعی-اقتصادی کارکنان و پذیرش و به کارگیری پدافند غیرعامل در فاوا رابطه معناداری به دست نیامد.

کلید واژه‌ها: پدافند غیرعامل، فاوا، کارکنان راهور، آموزش، نوع شغل

۱- مقدمه

در عرصه‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به‌بار آوردند. نرخ تغییرات در این فناوری‌ها نیز به مراتب بیشتر از فناوری‌های گذشته است [۱]. از آن‌جا که توجه به انسان در محور مباحث توسعه پایدار قرار دارد و بخشی از جمعیت جهان در مناطق مرزی ساکن می‌باشند، به‌منظور تأمین آسایش و فقرزدایی از جوامع مرزی، حفظ و پایداری مناطق مرزی که از جمله هدف‌های توسعه اجتماعی در دهه‌های اخیر در نظر گرفته می‌شود. بنابراین، به‌منظور نیل به پویایی و رفاه ساکنان مناطق مرزی باید حضور فناوری‌های نوین در ادارات و پاسگاه‌های مرزی را مورد توجه قرار داد [۲].

۲- بیان مسأله

با توجه به نقش گسترده پلیس در تعامل با آحاد مردم و ضرورت برخورداری از بانک‌های اطلاعاتی یکپارچه و کارآمد در موضوعاتی مانند اطلاعات جمعیت، گذرنامه، اتباع، شماره گذاری خودرو، گواهینامه، تشخیص هویت، در «صحت» و «دقت»، «سرعت» سوابق مجرمان و ... در کنار ضرورت رعایت عملکرد پلیس از یک‌سو و نیاز به کاهش سطح تماس مردم با پلیس در امور خدماتی از سوی دیگر، به‌کارگیری و توسعه فناوری ارتباطات در ناجا را کاملاً ضروری می‌کند؛ از این‌رو، ناجا می‌بایست یکی از سازمان‌های فعال و پیشرو در به‌کارگیری فناوری ارتباطات باشد. به‌نظر می‌رسد که به‌کارگیری فناوری ارتباطات در مأموریت‌های ناجا امروزه دیگر یک انتخاب نیست، بلکه اجبار و ضرورت است. در کنار استفاده از فناوری اطلاعات در ناجا، تأمین امنیت سامانه‌های اطلاعاتی و ارتباطاتی ناجا و آگاهی در جهت انجام عملیات پیشگیرانه و مقابله با تخریب‌گران و نفوذگران سامانه‌های مذکور از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است؛ به‌طوری که می‌توان گفت گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات در ناجا با توجه به‌وظیفه خطیر این نیرو، مشروط به تضمین رعایت پدافند غیرعامل و تأمین و حفظ امنیت آن است و اگر انجام نشود مسئله امنیت ارتباطات در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات ناقص مانده و شناخت و آگاهی لازم برای مدیریت و در نتیجه اعتماد به‌نفس لازم در مدیران و کارکنان برای انجام خدمات و مأموریت‌های ناجا از بستر فاوا تأمین نخواهد شد و تحقق آن زمینه‌های لازم برای توسعه پدافند غیرعامل و تنظیم نظام‌نامه لازم را به‌وجود خواهد آورد. اساسی‌ترین نظریه‌های مربوط به نشر و اشاعه یک نوآوری در بین اعضای یک نظام اجتماعی را نظریه‌پردازان اشاعه مطرح نموده‌اند. در بین نظریه‌پردازان اشاعه نیز مهم‌ترین و برجسته‌ترین کارهای پژوهشی و نظری را «اورت راجرز و همکاران» انجام داده‌اند [۳]. این نظریه اشاعه، فرایند اجتماعی نوآوری‌ها را اعم از ایده‌ها و شیوه‌های جدید، استفاده از وسایل و چگونگی دستیابی

وقوع بحران‌های ناشی از بلایای طبیعی مهلک از یک طرف و پیچیده‌تر شدن جنگ‌ها و به‌کارگیری علوم و فناوری در جنگ‌های نوین، چهره متفاوتی از پدافند غیرعامل را ایجاد کرده است. با توجه به اهمیت فناوری اطلاعات و ارتباطات در عصر حاضر در زندگی آحاد جامعه و از طرفی موقعیت سیاسی و جغرافیایی کشور ایران، یکی از مأموریت‌های مهم نظام اسلامی صیانت از میهن اسلامی و زیرساخت‌های حیاتی کشور، به‌ویژه زیرساخت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات در مقابل حملات احتمالی دشمنان و متجاوزان است و درست به همین دلیل پدافند غیرعامل در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات به‌منظور امنیت، ایمنی و پایداری زیرساخت‌های حیاتی کشور در مقابل تهدیدات دشمن از ناحیه فناوری اطلاعات و ارتباطات شکل گرفته است.

با توجه به موقعیت ایران اسلامی در بین کشورها و داشتن دشمنان داخلی و خارجی و الزامات زندگی در عصر فناوری و ارتباطات، لازمه توسعه و پیشرفت همه‌جانبه، حفظ امکانات، منابع و زیرساخت‌ها در برابر تهدیدات مختلف طبیعی و غیرطبیعی خواهد بود.

به‌ویژه در زمینه ارتباطات این موضوع بسیار موضوع مهمی است؛ بنابراین یکی از مهم‌ترین اصول مقابله با تهدیدات، لحاظ کردن پدافند غیرعامل در برنامه‌ریزی، طرح و توسعه و بهره‌برداری از شبکه‌های ارتباطات بی‌سیم و باسیم به‌عنوان پشتوانه اقتدار ملی است که نبود یا قطعی شبکه پایدار ارتباطات، برابری می‌کند با از دست دادن تمام منابع و توانمندی‌های دفاعی کشور. بر این اساس پدافند غیرعامل مخابرات و ارتباطات یکی از دغدغه‌های مدیران و مسئولان کشور و ناجا محسوب می‌شود؛ بنابراین آگاهی و شناخت راهکارهای لازم برای اجتناب از قطعی ارتباطات شبکه‌ای در ناجا و تدوین نظام‌نامه پدافند غیرعامل در این حوزه یک مسئله اساسی است که باید زوایای آن مورد مطالعه قرار گیرد. امروزه اطلاعات به‌عنوان ابزاری قدرتمند جهت تثبیت موقعیت هر کشور و حتی هر فرد مطرح است و بر این اساس باید در اختیار عموم قرار گیرد. فاوا از جمله مهم‌ترین عواملی است که می‌تواند از طریق اطلاع‌رسانی صحیح و به موقع به پلیس راهور، در آموزش آن‌ها مؤثر بوده و زمینه‌های توسعه همه‌جانبه مناطق مرزی را فراهم نماید. همان‌گونه که فناوری‌هایی نظیر دستگاه چاپ، راه‌آهن و تلفن تأثیرهای شگرفی در زندگی انسان ایجاد کردند و تصور ما از زمان و مکان را به هم زدند و به مدد آن‌ها کالاهای، انسان‌ها و اطلاعات به نقاط مختلف دنیا منتقل شدند، فناوری‌های نوین ارتباطی و اطلاعاتی نیز اثرهایی به مراتب بیشتر

به آن‌ها و نحوه گسترش آن‌ها را در یک نظام اجتماعی بررسی می‌کند.

نظریه اشاعه بیشتر به این توجه دارد که افراد چگونه نوآوری را می‌پذیرند یا طرد می‌کنند. به عقیده «راجرز و همکاران»، از آن‌جا که در فرایند نشر، پیام‌ها جدید هستند، همیشه برای گیرنده، درجه‌ای از خطرپذیری را به‌همراه دارند؛ بدین معنا که گیرنده در مورد نوآوری، در مقایسه با زمانی که پیام‌ها بیانگر ایده‌های روزمره هستند، متفاوت عمل می‌کند. راجرز در تحلیل نشر نوآوری و با اشاعه یک ایده تازه، عناصر عمده زیر را شناسایی کرد: (۱) نوآوری، که به وسیله (۲) کانال‌های ارتباطی ویژه‌ای (۳) در بین نظام اجتماعی (۴) به‌مرور زمان ترویج می‌یابد. مطالعات متمرکز بر نوآوری از این امر حکایت دارد که میان گروه‌های پذیرنده نوآوری از نظر خصوصیات فردی، رفتار رسانه‌ای و موقعیت در ساختار اجتماعی، تفاوت‌های عمده‌ای وجود دارد. به‌طور نسبی، گروه‌های پذیرنده عمدتاً جوان هستند، موقعیت اجتماعی و وضعیت مالی بهتری دارند، دست‌اندرکار امور تخصصی بوده و به لحاظ توانمندی‌های ذهنی، نسبت به دیر پذیرندگان قدرتمندتراند. کسانی که نوآوری را زودتر پذیرفته‌اند، از جنبه ارتباطی، بیشتر از رسانه‌های جمعی و منابع اطلاعاتی جهانی استفاده می‌کرده‌اند. علاوه بر این، مناسبات اجتماعی کسانی که زودتر به نوآوری تن داده‌اند، جهانی‌تر از دیرپذیرندگان بوده و خصوصیت و قدرت رهبری فکری هم در آن‌ها بالاتر از گروه دیرپذیرنده بوده است [۴] ویژگی‌هایی که نوآوری‌ها ممکن است داشته باشند، در آنگنگ پذیرش نوآوری مؤثر است. این ویژگی‌ها به‌طور کلی عبارتند از: مزیت نسبی، سازگاری، پیچیدگی، آزمون‌پذیری و قابلیت رویت [۲]. راجرز معتقد است نوآوری‌هایی که به‌وسیله دریافت کنندگان آن چنان تصور شوند که دارای امتیاز نسبی بیشتر، سازگاری بیشتر، عینیت بیشتر و پیچیدگی کمتر باشند، آسان‌تر و سریع‌تر از سایر نوآوری‌ها مورد قبول واقع می‌شوند. به عقیده «لیونبرگر و گوین» «یک نوآوری یا یک ایده جدید باید در مقایسه با پدیده و یا ایده رایج، خصوصیات و شرایط بهتری داشته باشد تا از سوی افراد با پذیرش روبرو شود» [۵]. به اعتقاد متفکران حوزه نوسازی به‌خصوص «راجرز و همکارانش» مقابله و برخورد با امری نو دارای سازوکاری است که متأثر از عوامل گوناگونی است. فناوری‌های ارتباطی و اطلاعاتی به عنوان ابزاری نو، هم کارکرد ارتباطی و هم کارکردهای دیگری از قبیل آموزشی، اطلاع‌رسانی و ... دارند. با توجه به تبیین نظریه‌های نشر، این فناوری‌ها می‌توانند تغییرات و واکنش‌هایی را در شهرهای کوچک و روستاها خصوصاً در مناطق مرزی داشته باشند، همان‌گونه که ورود فناوری‌هایی نظیر رادیو، تلویزیون و

ادوات کشاورزی در این جوامع داشته‌اند [۵]. راجرز با این هدف، دست به مطالعه نشر نوآوری می‌زند که معتقد است «اگر چه حقیقت دارد که ما بیش از هر زمان دیگری در عصر تغییر زندگی می‌کنیم، اما ساختار نظام اجتماعی و ویژگی‌های فردی غالباً مانع نشر نوآوری‌ها می‌شوند» [۲]. «از کیا و همکاران» معتقدند فناوری‌های ارتباطی و اطلاعاتی با ورود به جامعه روستایی و شهرهای کوچک، از دو جهت مسئله‌ساز می‌شوند:

نخست، همان‌گونه که ادبیات پژوهشی این حوزه نشان می‌دهد، برخورد با امری نو، واکنش‌هایی در پی دارد و نشر آن توسط سازوکارهایی انجام می‌شود. دوم، برای بهره‌گیری از آخرین یافته‌های فناورانه، بویژه در جامعه شبکه‌ای که بر محور اطلاعات و ارتباطات می‌چرخد، شناخت فرایندها و سازوکارهای نشر، در تسریع دسترسی به هدفهای توسعه‌ای کمک می‌کند. اهمیت و ضرورت مسئله نیز دقیقاً در همین نکته نهفته است که امروزه کشورهای پیشرفته و در حال توسعه در تکاپوی بسترسازی برای ورود هر چه تمام‌تر به جامعه شبکه‌ای هستند [۵]. با توجه به این که نظریه خاصی در خصوص موضوع به کارگیری پدافند غیر عامل در فاوا پلیس راهور مناطق مرزی وجود ندارد که به‌توان الگو پژوهش و متغیرها را از آن استنتاج کرد، در این پژوهش با استفاده از دیدگاه‌های نظری جامعه‌شناختی و جامعه اطلاعاتی، چارچوب نظری زیر طراحی می‌شود. «نظریه اشاعه اورت راجرز»، که بر اساس این نظریه، برای اشاعه یک نوآوری (فاوا روستایی) و رسیدن به مرحله پذیرش و به‌کارگیری آن، پنج مرحله آگاهی، انگیزش، تصمیم، اجرا و پذیرش باید در طول یک دوره زمانی معین طی شود تا در نهایت به اشاعه آن نوآوری منجر گردد. در این پژوهش، با تأکید بر نظریه نشر نوآوری راجرز در زمینه سازوکارهای منجر به تغییر، دو بُعد، از عوامل مؤثر در نشر نوآوری در پلیس راهور منطقه خراسان جنوبی مورد مطالعه قرار گرفته است. اولین بُعد، ویژگی پذیرندگان یا کارکنان پلیس راهور در منطقه مرزی خراسان جنوبی است که در معرض ایده‌های نو (پدافند غیر عامل در فناوری اطلاعاتی و ارتباطی) قرار می‌گیرند. دومین بُعد نیز مربوط به ویژگی‌های خود فناوری به عنوان عامل مؤثر در نشر از قبیل مفید بودن، سهولت کاربرد، سازگاری و ... است. اهداف ما در این تحقیق این است که مشخص شود آیا بین میزان تحصیلات کارکنان پلیس راهور، آموزش کارکنان پلیس راهور در زمینه پدافند غیر عامل، پایگاه اجتماعی-اقتصادی کارکنان پلیس راهور، بهره‌مندی از کانال‌های ارتباطی و به‌علاوه ویژگی‌های فناوری (نظیر مفید بودن، سهولت کاربرد و سازگاری)، با پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل در فاوا استان خراسان جنوبی رابطه معنا داری وجود دارد؟

۳- ادبیات و پیشینه پژوهش

انجمن‌ها، سازمان‌ها، گروه‌ها و شورای محلی روستا و رضایت‌مندی شغلی خلاصه می‌کند.

مهدی اسماعیل‌پور و علی ماروسی [۱۰] در تحقیق خود به بررسی تأثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات و شبکه‌های اجتماعی بر روی راه‌کارهای پدافند غیرعامل شامل آمادگی، آگاهی و کاهش خطر در برابر زلزله پرداختند. نتایج تحقیق آنان نشان می‌دهد که در بین راه‌کارهای پدافند غیرعامل برای زلزله، یعنی بین آگاهی، آمادگی بقا و کاهش خطر با برنامه‌ریزی آمادگی رابطه معنی‌دار و مثبت دارد و آمادگی بقا با کاهش خطر رابطه مثبت و معنی‌دار دارد. همچنین از عوامل مؤثر و مثبت بر آگاهی در برابر زلزله می‌توان سن، میزان درآمد، تحصیلات و همچنین میزان اطلاعات به‌دست‌آمده درباره زلزله از راه‌های مختلف را نام برد. علاوه بر این مؤلفه‌های، نگرش و سهولت ادراک شده از طریق سودمندی ادراک شده بر قصد استفاده از اینترنت، تلگرام و تلویزیون برای کسب آگاهی در برابر زلزله تأثیر مثبت و معنادار دارد.

«محمد قلی‌نیا و سالاری» [۱۱] در استان خراسان جنوبی پژوهشی با عنوان «عوامل مؤثر بر استفاده مردم از خدمات دفاتر فاوا روستایی» انجام دادند. یافته‌های حاصل از این پژوهش به این صورت بود که هر چه سطح سواد و معلومات مردم افزایش یابد و افراد مهارت‌های لازم برای بهره‌گیری از خدمات را کسب کرده و میزان ارتباطات و تبادل اطلاعات آن‌ها با سایر افراد روستا و با خارج از محیط روستا نیز بیشتر باشد و به‌کارکرد دفاتر اعتماد و اطمینان بیشتری داشته باشند، میزان شناخت و آگاهی‌شان از خدمات ارائه شده در دفاتر بیشتر می‌شود. «اگرال و همکاران» [۱۲] تحقیق جامعی را در زمینه پذیرش نوآوری‌های فناوری اطلاعات در دانشگاه ایالتی فلوریدا با تأکید بر ثبت نام اینترنتی دانشجویان در دانشگاه‌های بزرگ انجام دادند. در این پژوهش با الهام از نظریه راجرز و نظریه‌های دیگر، از متغیرهایی نظیر مفید بودن یا مزیت نسبی، سهولت استفاده، نگرش نسبت به فناوری، نوآوری فردی در فاوا، شرایط تسهیل‌گر و خودکفایی استفاده شده است. علاوه بر این، آن‌ها با توسل به نظریه‌های مختلف، فرضیه عمده‌ای را مطرح کردند: زودپذیران نسبت به دیرپذیران درباره فاوا، نگرش‌های مثبت دارند. زودپذیران نسبت به دیرپذیران کفایت و اعتماد به‌نفس بیشتری درباره استفاده از فاوا از خود نشان می‌دهند [۵].

در مطالعه دیگری «تایلر و همکاران» [۱۳] با مشخص کردن گروه‌های محروم از دسترسی به اینترنت در خانه، رابطه «داشتن رایانه و اتصال به اینترنت در خانه» با ویژگی‌های شخصی، جمعیت‌شناختی و اقتصادی-اجتماعی افراد را بررسی کردند.

از نظر لغت شناسی واژه «پدافند» از دو جز «پد» و «آفند» تشکیل شده است. در فرهنگ وادب فارسی «پاد» یا «پد» پیشوندی است که به معانی «ضد، متضاد پی و دنبال» بوده و هر گاه قبل از واژه‌ای قرار گیرد، معنای آن واژه را معکوس می‌نماید. و واژه آفند نیز به مفهوم «جنگ، جدال، پیکار و دشمنی» است. وجه تمایز پدافند عامل و غیرعامل را باید عامل «انسان» دانست [۶].

پدافند عامل

عبارت است از رویارویی و مقابله مستقیم با دشمن و به‌کارگیری جنگ‌افزارهای مناسب و موجود به‌منظور دفع حمله و خنثی کردن اقدامات آفندی دشمن.

پدافند غیرعامل

پدافند غیرعامل به مجموعه اقداماتی گفته می‌شود که مستلزم به‌کارگیری جنگ‌افزار نبوده و با اجرای آن می‌توان از وارد شدن خسارات مالی به تجهیزات، تأسیسات حیاتی و حساس نظامی و غیرنظامی و تلفات نیروی انسانی جلوگیری کرد و میزان این خسارات و تلفات را تا حد ممکن کم کرد [۷].

اصول پدافند غیرعامل

اصول پدافند غیرعامل، مجموعه اقدامات بنیادی و زیربنایی است که در صورت به‌کارگیری می‌توان به اهداف پدافند غیرعامل رسید.

اصول دفاع غیرعامل، مجموعه اقدامات بنیادی و زیربنایی است که در صورت به‌کارگیری صحیح می‌توان به اهداف پدافند غیرعامل از قبیل تقلیل خسارات و صدمات به کاهش قابلیت و توانایی سامانه‌های شناسایی و آشکارساز، کاهش دقت هدف‌یابی و هدف‌گیری تسلیحات آفندی دشمن و تحمیل هزینه بیشتر می‌توان به وی نائل شد [۸]. از کیا و همکاران [۱] پژوهشی با عنوان «عوامل مؤثر بر نشر فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی در روستای قرن‌آباد استان گلستان» انجام دادند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد بین ویژگی‌های فناوری و پذیرش آن ارتباط معناداری وجود دارد. همچنین، ارتباط تنگاتنگی بین ویژگی‌های مربوط به پذیرندگان نوآوری (جنسیت، تحصیلات، نوع شغل، سن، عضویت در شبکه‌های محلی، جهان شهری بودن) و پذیرش فاوا وجود دارد و فرضیه مربوط به نقش پایگاه اجتماعی-اقتصادی و تأثیر آن در پذیرش نوآوری رد شده و هیچ ارتباطی مشاهده نشده است. «محسنی تهریزی» [۹] عوامل مؤثر بر جلب مشارکت مردمی در طرح‌های توسعه فاوا شهرستان گرمسار را در سن، میزان تحصیلات، وضعیت اجتماعی اقتصادی، عضویت در

جدول (۱): میزان آلفای کرونباخ (پایایی) گویه‌های هرطیف.

سازه	تعداد گویه	آلفای کرونباخ
مفید بودن	۸	۰/۸۱
سهولت کاربرد	۸	۰/۸۵
سازگاری پدافند غیرعامل فاوا با شرایط کاربردی	۸	۰/۸۲
میزان پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل در فاوا	۱۲	۰/۷۸
پایگاه اجتماعی - اقتصادی کارکنان	۴	۰/۸۸
میزان آموزش	۴	۰/۸۶
کانال‌های ارتباطی (فردی و جمعی) و به‌کارگیری فاوا در ادارات و پاسگاه‌ها	۵	۰/۸۲
پایایی کلی	۴۹	۰/۸۵

۵- نتایج و بحث

در این بخش، یافته‌های حاصل از تحقیق در دو قسمت آمار توصیفی و آماراستنباطی ارائه شده است.

۵-۱- یافته‌های توصیفی پژوهش

میانگین سنی نمونه پژوهش ۲۶/۵ سال است. میانگین میزان درآمد در سال ۳۵/۵ میلیون تومان است. از ۱۶۷ نفر نمونه پژوهش، ۷۸ نفر (معادل ۴۶/۷ درصد) درجه دار و ۸۹ نفر (معادل ۵۳/۳ درصد) افسر بوده‌اند که نشان می‌دهد، بیشترین تعداد نمونه پژوهش را افسران تشکیل می‌دهند. از ۱۶۷ نفر نمونه پژوهش، ۱۱۸ نفر (معادل ۷۱/۳ درصد) مجرد ۴۹ نفر (معادل ۲۸/۷ درصد) متأهل بوده‌اند. از ۱۶۷ نفر نمونه پژوهش ۶۶ نفر (معادل ۳۹/۶ درصد) دارای تحصیلات دیپلم، ۳۳ نفر (معادل ۱۹/۷۶ درصد) دارای مدرک کاردانی، ۶۸ نفر (معادل ۴۰/۷۲ درصد) دارای مدرک کارشناسی و بالاتر بوده‌اند. بیشتر نمونه پژوهش دارای مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر بوده‌اند.

۵-۲- یافته‌های تحلیلی پژوهش

۵-۲-۱- مفید بودن فاوا

متغیر مفید بودن فاوا در این تحقیق با هشت گویه سنجیده شد چنان‌که جدول شماره یک نشان می‌دهد کارکنان پلیس راهور در منطقه مرزی خراسان جنوبی، فاوا را در حد بسیار زیاد (۴/۱۰۷۸) مفید می‌دانند. باتوجه به این‌که دامنه تغییرات نمرات متغیر بین ۳-۵ می‌باشد و نمره میانگین مفید بودن فاوا در بین کارکنان پلیس راهور در مناطق مرزی ۴/۱۰ است. این میانگین نزدیک به حداکثر یعنی عدد پنج می‌باشد و در سطح بالایی است. همچنین مقدار انحراف از معیار میانگین ۰/۴۵ است که این نشان

نتایج نشان داد افراد گروه‌های سنی جوان‌تر، با تحصیلات بالاتر، متأهل، دارای فرزند، مالک خانه، دارای درآمد بالاتر و شاغل، در مقایسه با افراد گروه‌های نقطه مقابل آن‌ها، از دسترسی بیشتری به اینترنت در خانه برخوردار بودند. «چه اونگ» درمقاله «پذیرش اینترنت در ماکائو» به بررسی خصوصیات کاربران و غیرکاربران اینترنت پرداخته و نتایج بررسی او نشان داده است که بیشتر کاربران اینترنت، در مقایسه با غیرکاربران، مذکر و نیز جوان‌ترند و تحصیلات بالاتر و درآمد ماهیانه خانوادگی بیشتری دارند. متغیرهای «میزان تحصیلات»، «جنسیت»، «درآمد» و «میزان تجارب افراد» از شاخص‌های مهم در پیشگویی استفاده آن‌ها از اینترنت به‌شمار می‌روند، اما متغیرهای «استفاده از رسانه‌های گروهی سنتی» و «میزان اهمیت اینترنت از نظر کاربر» پیشگویی کننده‌هایی معنادار نبودند [۱۴].

۴- روش تحقیق

این پژوهش از نوع مطالعات توصیفی است که با روش پیمایشی به‌انجام رسیده است. ماهیت موضوع و پراکندگی جامعه آماری مورد مطالعه، دو دلیل عمده‌ای بودند که سبب شدند این روش به‌عنوان روش پژوهش انتخاب شود. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه محقق ساخته باطیف پنج گزینه لیکرت استفاده شده است. علاوه بر پرسشنامه، از مطالعات کتابخانه‌ای و روش مباحثه گروهی با کارکنان پلیس راهور استان خراسان جنوبی برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار اسپاس نسخه ۲۳ استفاده گردید. همچنین با استفاده از آمار توصیفی فراوانی، درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار و روش‌های آمار استنباطی، آزمون همبستگی پیرسون، تحلیل واریانس، آزمون خی دو و آزمون تی مستقل، داده‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی کارکنان پلیس راهور منطقه مرزی خراسان جنوبی می‌باشد که از بین آن‌ها یک نمونه ۱۷۰ نفری به روش تصادفی طبقه‌ای و از نوع متناسب انتخاب گردید. لکن در زمان استخراج داده‌ها تنها ۱۶۷ پرسشنامه قابل بهره‌برداری بود و از سه پرسشنامه دیگر به علت ناقص بودن استفاده به عمل نیامد. روایی پرسشنامه با نظرات ده نفر (پنج استاد و پنج نفر از کارشناسان مربوطه) پس از انجام اصلاحات لازم تأیید شد.

برای سنجش پایایی پرسشنامه، از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. چنان‌که داده‌های جدول زیر نشان می‌دهد برای تمام متغیرهای مورد سنجش، مقدار آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷ شده است که گویای این واقعیت می‌باشد که سوالات پرسشنامه از انسجام درونی مناسبی برخوردار هستند.

ارتباط میزان سهولت کاربرد فاوا با پذیرش وبه‌کارگیری پدافند غیر عامل در فاوا: از آن جایی که هر دو متغیر فاصله‌ای می‌باشند، برای بررسی رابطه بین آن‌ها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده می‌شود. با توجه به جدول (۴)، بادر نظر گرفتن ضریب همبستگی پیرسون ($r=+0/330$) و سطح معناداری ($\text{sig}=0/001$)، رابطه مثبت، مستقیم و معناداری در سطح ۹۵ درصد بین میزان ساده بودن فاوا و پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل در فاوا مناطق مرزی دیده می‌شود. بنابراین نتیجه می‌گیریم ساده بودن فاوا در میزان پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل پلیس راهور استان خراسان جنوبی تأثیر داشته است.

جدول (۵): نتایج تحلیل همبستگی بین میزان ساده بودن فاوا و پذیرش وبه‌کارگیری پدافند غیر عامل در فاوا

متغیر مستقل متغیر وابسته	میزان ساده بودن فاوا
پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیر عامل در فاوا	+۰/۳۳۰
سطح معناداری	۰/۰۰۰۱

۷- میزان سازگاری فاوا با شرایط کاربردی آن در ادارات و پاسگاه‌ها

میزان سازگاری فاوا با شرایط کاربردی آن در ادارات و پاسگاه‌های ۸ گویه پرسشنامه سنجیده شده است که میانگین ۸ گویه، میزان سازگاری شرایط کاربردی فاوا را بیان می‌کنند و نتایج آن در جدول پنج ارائه شده است. جدول نشان می‌دهد دامنه تغییرات این متغیر بین ۰/۲۳-۳/۰۸ قرار دارد و مقدار سازگاری فاوا با شرایط کاربردی آن در ادارات و پاسگاه‌ها در مناطق مرزی ۱/۹۷ است این میانگین که در حد ضعیف می‌باشد، نشان می‌دهد سازگاری فاوا با شرایط کاربردی در پاسگاه‌های مناطق مرزی در سطح پایینی قرار دارد. همچنین مقدار انحراف از معیار میانگین ۰/۴۷ است که این نشان‌دهنده تجانس و همگنی نسبی نظرات کارکنان در زمینه سازگاری ضعیف فاوا با شرایط کاربردی آن در ادارات و پاسگاه‌های مناطق مرزی می‌باشد.

جدول (۶): میانگین سازگاری فاوا با شرایط کاربردی در ادارات و پاسگاه‌ها مرزی

متغیرها	تعداد	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف معیار
سازگاری فاوا با شرایط کاربردی	۱۶۷	۰/۲۳	۳/۰۸	۱/۹۷	۰/۴۷

دهنده تجانس و همگنی نسبی نظرات کارکنان در زمینه مفید بودن فاوا در مناطق مرزی می‌باشد.

جدول (۲): میانگین مفید بودن فاوا

متغیرها	تعداد	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف معیار
مفید بودن فاوا	۱۶۷	۳	۵	۴/۱۰	۰/۴۵

ارتباط میزان مفید بودن فاوا و پذیرش به‌کارگیری فاوا

آن در مناطق مرزی: از آن جایی که هر دو متغیر فاصله‌ای می‌باشند، برای بررسی رابطه بین آن‌ها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده می‌شود. با توجه به جدول دو، با در نظر گرفتن ضریب پیرسون ($r=+0/490$) و سطح معناداری ($\text{sig}=0/001$)، رابطه مثبت، مستقیم و معناداری در سطح ۹۵ درصد بین میزان مفید بودن فاوا و پذیرش به‌کارگیری پدافند غیرعامل در فاوا مناطق مرزی دیده می‌شود. بنابراین نتیجه می‌گیریم مفید بودن فاوا در میزان پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل در بین کارکنان پلیس راهور در مناطق مرزی خراسان جنوبی تأثیر داشته است.

جدول (۳): نتایج تحلیل همبستگی بین میزان مفید بودن فاوا و پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل در فاوا

متغیر مستقل متغیر وابسته	میزان مفید بودن فاوا
پذیرش وبه‌کارگیری پدافند غیر عامل در فاوا	+۰/۴۹۰
سطح معناداری	۰/۰۰۰۱

۶- میزان سهولت کاربرد فاوا

سهولت استفاده (ساده بودن) فاوا در این پژوهش با ۸ گویه پرسشنامه سنجیده شده است که میانگین هشت گویه، میزان ساده بودن به‌کار گرفتن فاوا را در فعالیت‌های مرزی پلیس راهور را بیان می‌کنند و نتایج آن در جدول سه ارائه شده است. جدول نشان می‌دهد دامنه تغییرات این متغیر بین ۲/۷۵-۳/۷۵ قرار دارد و نمره میانگین ساده بودن فاوا در بین کارکنان پلیس راهور در مناطق مرزی ۳/۱۸ است که نشان می‌دهد ساده بودن فاوا در بین کارکنان پلیس راهور در مناطق مرزی در سطح متوسط رو به بالاست. همچنین انحراف از معیار میانگین ۰/۲۴ است که این نشان‌دهنده تجانس و نزدیکی بسیار زیاد نظرات کارکنان در زمینه ساده بودن کاربرد فاوا در مناطق مرزی می‌باشد.

جدول (۴): میانگین ساده بودن فاوا

متغیرها	تعداد	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف معیار
ساده بودن فاوا	۱۶۷	۲/۷۵	۳/۷۵	۳/۱۸	۰/۲۴

جدول (۸): نتایج آماره آزمون F در بین گروه‌های تحصیلی کارکنان

پلیس راهور	
معناداری	آماره آزمون F
۰/۶۰۷	۰/۶۱۳

۹- نوع شغل (صف و ستاد)

چنان‌که جدول (۹) نشان می‌دهد با توجه به سطح معناداری بین نوع شغل کارکنان مناطق مرزی (صف و ستاد) و پذیرش فاوا توسط آنان تفاوت وجود دارد. بررسی این فرضیه با استفاده از آزمون t-test جهت مقایسه میانگین پذیرش فاوا بین دو نوع شغل کارکنان (صف و ستاد) انجام شده است. نتیجه بررسی این رابطه نیز در جدول (۱۰) از طریق مقایسه میانگین‌ها ارائه شده است. چنان‌که جدول شماره (۱۰) به ما نشان می‌دهد مقدار میانگین پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل در شغل‌های صف ۲/۸۵۱۰ و میانگین پذیرش فاوا در شغل‌های ستادی ۳/۸۲۸۶ است که با هم تفاوت دارند. این تفاوت به این شکل است که گروه مشاغل ستادی به نسبت مشاغل صفی تمایل بیشتری به پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیر عامل دارند.

جدول (۹): نتایج آزمون t برای مقایسه میانگین پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل در شغل‌های صف و ستاد

آزمون t برای بررسی برابری (یا نابرابری) میانگین‌ها			آزمون لوین برای برابری واریانس‌ها		شاخص‌های آماری
معناداری	درجه آزادی	t	معناداری	F	
۰/۰۰۹	۱۶۵	۲/۵۳۶	۰/۰۱۵	۶/۰۹۱	در شرایط رعایت پیش‌فرض برابری واریانس‌ها
۰/۰۰۸	۳۶/۳۳۵	۲/۷۴۹			در شرایط رعایت پیش‌فرض عدم برابری واریانس‌ها

جدول (۱۰): میانگین پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل در

شغل‌های صف و ستاد

انحراف معیار	میانگین	تعداد	نوع شغل
۰/۱۸۵۷۰	۲/۸۵۱۰	۱۴۶	شغل‌های صف
۰/۱۱۷۴۰	۳/۸۲۸۶	۲۱	شغل‌های ستادی

ارتباط میزان سازگاری فاوا با پذیرش و به‌کارگیری

پدافند غیر عامل در فاوا: از «آن جایی که هر دو متغیر فاصله‌ای می‌باشند، برای بررسی رابطه بین آن‌ها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده می‌شود. با توجه به جدول شش، با در نظر گرفتن ضریب پیرسون ($r = +0/۲۶۰$) و سطح معناداری ($sig = 0/۰۰۰۱$)، رابطه مثبت، مستقیم و معناداری در سطح ۹۵ درصد بین میزان سازگاری فاوا و پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل در مناطق مرزی دیده می‌شود. بنابراین نتیجه می‌گیریم سازگاری فاوا در میزان پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل در بین کارکنان پلیس راهور در مناطق مرزی خراسان جنوبی تأثیر داشته است.

جدول (۶): نتایج تحلیل همبستگی بین سازگاری فاوا با پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل.

متغیر مستقل و وابسته	سازگاری فاوا با شرایط کاربردی
پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیر عامل در فاوا	+۰/۲۶۰
سطح معناداری	۰/۰۰۰۱

۸- تحصیلات کارکنان پلیس راهور

بررسی رابطه میزان تحصیلات کارکنان با پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیر عامل در مناطق مرزی با استفاده از آزمون F (جدول تحلیل واریانس) انجام گرفت. نتیجه مقایسه میانگین پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیر عامل در بین گروه‌های تحصیلی کارکنان پلیس راهور در جدول‌های (۴ و ۵) ارائه شده است. همان‌طور که در جدول (۴) مشاهده می‌شود، میانگین پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل در میان کارکنان دارای مدرک دیپلم ۲/۸۴۶۲، در بین کارکنان دارای مدرک کاردانی ۲/۸۸۵۰ و در بین کارکنان دارای مدرک کارشناسی و بالاتر ۲/۸۴۲۸ می‌باشد با توجه به این‌که میانگین هر سه گروه تقریباً همان ۲/۸ می‌باشد نتیجه می‌گیریم میان گروه‌های تحصیلی کارکنان از پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل تفاوت معناداری وجود ندارد. همچنین، در جدول پنج با توجه به میزان آماره آزمون F (۰/۶۱۳) و سطح معناداری آن (۰/۶۰۷) بین مقدار میانگین پذیرش و به‌کارگیری و گروه‌های تحصیلی تفاوتی دیده نمی‌شود. زیرا سطح معناداری به مراتب بیشتر از ۰/۰۵ می‌باشد.

جدول (۷): میانگین پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل برحسب تحصیلات کارکنان

گروه‌ها	تعداد	میانگین	انحراف معیار
دیپلم	۶۶	۲/۸۴۶۲	۰/۱۶۷۳۴
کاردانی	۳۳	۲/۸۸۵۰	۰/۱۸۵۵۰
کارشناسی و بالاتر	۶۸	۲/۸۴۲۸	۰/۱۸۳۵۹

جدول (۱۲): نتایج تحلیل همبستگی بین میزان آموزش کارکنان پلیس راهور در زمینه پدافند غیرعامل

معناداری ضریب همبستگی	ضریب همبستگی	معناداری آماره خی-دو	آماره خی-دو	آزمون‌های عامل
۰/۰۰۹	۰/۲۲۶	۰/۰۱۳	۲۸/۵	میزان آموزش کارکنان پلیس راهور در زمینه پدافند غیرعامل

۱۲- کانال‌های ارتباطی (فردی و جمعی) و پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل

چنان‌که در جدول (۱۳) مشاهده می‌گردد، بین میزان بهره‌مندی از کانال‌های ارتباطی (وجود رادیو، تلویزیون، کتاب، مجله، تاسیس کتابخانه در ادارات و پاسگاه‌های پلیس راهور ...) و پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل در ادارات و پاسگاه‌ها رابطه معناداری وجود دارد. بررسی این رابطه با استفاده از تحلیل آزمون‌های ناپارامتری شامل آزمون خی-دو و ضریب همبستگی توافقی پیرسون انجام شده است و نتیجه آن در جدول (۱۳) ارائه شده است. همان‌طور که در جدول (۱۳) مشاهده می‌شود، با توجه به میزان آماره خی-دو (۲۷/۶۹۸) و سطح معناداری آن (۰/۰۰۸۸)، همچنین مقدار ضریب همبستگی پیرسون (۰/۲۳۵) با سطح معناداری (۰/۰۱۷) نتیجه می‌گیریم، بین میزان بهره‌مندی از کانال‌های ارتباطی (فردی و جمعی) و پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل در ادارات و پاسگاه‌های پلیس راهور، رابطه‌ای مثبت، مستقیم و معنادار وجود دارد.

جدول (۱۳): نتایج تحلیل همبستگی بین بهره‌مندی از کانال‌های ارتباطی (فردی و جمعی) با پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل

معناداری ضریب همبستگی	ضریب همبستگی	معناداری آماره خی-دو	آماره خی-دو	آزمون‌ها عامل
۰/۰۱۷	۰/۲۳۵	۰/۰۰۸۸	۲۷/۶۹۸	از کانال‌های ارتباطی

۱۳- نتیجه‌گیری

در عصر فناوری اطلاعات و ارتباطات لازمه توسعه و پیشرفت همه جانبه حفظ امکانات، منابع و زیرساخت‌ها در برابر تهدیدات مختلف است. با نگاهی به محیط پیرامون و امکاناتی که دشمنان منطقه‌ای و فرماندهی‌های در اختیار دارند و حتی ممکن است اشرار و مجرمان داخلی نیز نسبت به تهیه آن‌ها اقدام کنند و همچنین تهدیدات متأثر از بلایای طبیعی، لازم است فرماندهی انتظامی

۱۰- رابطه پایگاه اجتماعی- اقتصادی کارکنان با پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل

چنان‌که در جدول (۱۱) مشاهده می‌گردد بین پایگاه اجتماعی- اقتصادی کارکنان پلیس راهور و پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل در مناطق مرزی رابطه معنادار وجود ندارد. برای تحلیل ارتباط متغیرهای پایگاه اجتماعی- اقتصادی با پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل توسط کارکنان از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده و نتیجه آن در جدول (۱۱) ارائه گردیده است. طبق جدول (۱۱)، بین میزان درآمد کارکنان در سال، مقدار املاک و مستغلات کارکنان، دارایی خانواده پدری، جایگاه سازمانی کارکنان و پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل رابطه وجود ندارد زیرا مقادیر معناداری همبستگی در تمامی متغیرها به مراتب بزرگتر از ۰/۰۵ است.

جدول (۱۱): نتایج تحلیل همبستگی بین متغیرهای پایگاه اجتماعی- اقتصادی با پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل

متغیرهای پایگاه اجتماعی- اقتصادی کارکنان پلیس راهور	ضریب همبستگی	سطح معناداری
مقدار املاک و مستغلات کارکنان	-۰/۰۴۲	۰/۵۹۳
دارایی خانواده پدری	۰/۱۰۱	۰/۱۹۴
جایگاه سازمانی	-۰/۰۸۹	۰/۲۵۱
میزان درآمد کارکنان در سال	۰/۰۸۵	۰/۸۸۵

۱۱- آموزش کارکنان پلیس راهور و پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل

چنان‌که در جدول (۱۱) مشاهده می‌گردد بین میزان آموزش کارکنان پلیس راهور در زمینه پدافند غیرعامل و پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل رابطه معناداری وجود دارد. بررسی این فرضیه با استفاده از تحلیل آزمون‌های فاقد شاخص شامل آزمون خی-دو و ضریب همبستگی توافقی پیرسون انجام گردید و نتیجه آن در جدول (۱۲) ارائه شده است. با توجه به میزان آماره خی-دو (۲۸/۵۳۴) و سطح معناداری آن (۰/۰۱۳)، همچنین مقدار ضریب همبستگی پیرسون (۰/۲۲۶) با سطح معناداری (۰/۰۰۹) نتیجه می‌گیریم بین میزان آموزش کارکنان پلیس راهور در پدافند غیرعامل و پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل در مناطق مرزی رابطه‌ای مثبت، مستقیم و معنادار وجود دارد.

نوآوری، سادگی استفاده از آن است. نتیجه این سؤال مشابه نتیجه پژوهش‌های «ازکیا و همکاران» [۱] و «خلیلی مقدم و همکاران» [۱۴] می‌باشد. نتایج دو فرضیه بالا همچنین همسو با نتایج پژوهش‌های «زو و قسودوس» [۱۹]، «براون» [۲۰]، «ثرین» [۲۱]، «لازارسفلدو همکاران» [۲۲] در خارج از کشور است.

نتیجه فرضیه سوم بیانگر آن است که سازگاری فاوا با شرایط کاربردی‌شان در ادارات و پاسگاه‌ها، در میزان پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیر عامل تأثیر ندارد. نتیجه این فرضیه با نتیجه پژوهش «ازکیا و همکاران» [۱] همسو نیست. با توجه به نظریه «راجرز و شومیکر» که معتقدند هر چه نوآوری با ارزشها و نیازهای یک جامعه هماهنگ باشد زودتر مورد پذیرش قرار می‌گیرد، ممکن است پدافند غیر عامل با نیازها و ارزشهای چنین جامعه‌ای سازگار نبوده که تأثیری در میزان پذیرش آن از سوی کارکنان پلیس راهور در منطقه خراسان جنوبی نداشته است.

نتیجه فرضیه چهارم بیانگر این است که بین گروه‌های تحصیلی کارکنان پلیس راهور در منطقه خراسان جنوبی از لحاظ پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیر عامل تفاوت معناداری وجود ندارد و همه کارکنان با هر میزان سطح تحصیلات به یک اندازه پدافند غیر عامل را پذیرش می‌نمایند. نتیجه این فرضیه بر خلاف نتیجه پژوهش‌های «تایلرو همکاران» [۱۰] «لوچتی و استرلاچینی» [۲۳] است. «لهسانی‌زاده و حبیبی» [۱۵] در استان فارس به این نتیجه رسیده‌اند که هر چه سطح تحصیلات بیشتر باشد، پذیرش و به‌کارگیری فاوا هم بیشتر خواهد بود.

نتیجه فرضیه پنجم بیانگر آن است که پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیر عامل در بین کارکنان پلیس راهور در منطقه خراسان جنوبی در شغل‌های ستادی بیشتر از شغل‌های صف است؛ به این معنا که در شغل‌های ستادی که ارتباط بیشتری با فناوری‌ها دارند، پذیرش بیشتر است. نتیجه پژوهش‌های «خلیلی مقدم و همکاران» [۱۴] در مرکز جامع خدمات فاوا قرن‌آباد در استان گلستان و «ازکیا و همکاران» [۱] در روستای قرن‌آباد ایران همسو با نتیجه این فرضیه است.

نتیجه فرضیه ششم بیانگر آن است که بین متغیرهای پایگاه اجتماعی-اقتصادی و پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل، رابطه وجود ندارد. این نتیجه ممکن است به دلیل عدم پاسخگویی درست کارکنان پلیس راهور به سؤال‌های مربوط به پایگاه اجتماعی-اقتصادی باشد و این مسئله با مراجعه به پاسخ‌های عنوان شده روشن شده است. به همین دلیل، با خطایی که در پرسشنامه‌ها ایجاد می‌کند، روابط آماری را نیز دچار

استان خراسان جنوبی با توجه به این موضوع و شناخت هر چه بیشتر مدیران از مزایای پدافند غیرعامل و عوامل و مؤلفه‌های تشکیل دهنده آن و تأثیر آن در امنیت کشور و تشکیل یک کارگروه افراد تأثیرگذار دائمی و علمی متشکل از پلیس‌های مختلف و شهرستان‌ها و حوزه‌های مختلف استان و حتی سازمان‌های همکار مثل فرمانداری، اورژانس، شرکت مخابرات شهرستان‌های مرتبط ضمن مدیریت خطر و احصای تهدیدات به صورت دوره‌ای راه‌کارهای جدید را جستجو کنند که در آن بتوان با اقداماتی که موجب کاهش آسیب‌پذیری نیروی انسانی، اطلاعات، ساختمان‌ها و تأسیسات، تجهیزات و سرمایه‌های اجتماعی می‌شود، فاوا استان خراسان جنوبی را در مقابل عملیات خصمانه و مخرب دشمن و بلایای طبیعی آماده به‌کار کرد. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد مناطق مرزی همچون گذشته جامعه‌ای سنتی و بسته نیست بلکه در اثر عواملی مانند افزایش سطح تحصیلات، استفاده از رایانه و اینترنت، استفاده از رسانه‌های جمعی و ارتباط با پایتخت و مراکز استان، در معرض تغییرات فرهنگی قرار دارند و یک جامعه در حال گذار شمرده می‌شوند. رادیو، تلویزیون، مطبوعات، اینترنت و ... باعث شده‌اند مردم و کارکنان پلیس راهور در مناطق مرزی در جریان افکار، اندیشه‌ها و الگوهای رفتاری جدید قرار گیرند و ارزش‌های جدیدی را بپذیرند. به باور اکثر کارشناسان اجتماعی در حال حاضر پلیس در جایگاهی قرار دارد که حتی اگر تمایلی برای رفتن به سمت الکترونیکی شدن نداشته باشد، به دلیل این که با مردم سروکار دارد جامعه این بخش از دولت را تحت فشار قرار می‌دهد و از پلیس تقاضای دریافت خدمات الکترونیکی را دارد [۱۵]. هایشونگ در تحقیق خود با عنوان عوامل مؤثر بر پذیرش فناوری اطلاعات توسط آموزشگران مشخص کرده که کاربرد فناوری اطلاعات به وسیله آن‌ها مستقیماً تحت تأثیر احساس مفید بودن فناوری اطلاعات است؛ و در ضمن شرایط محیطی و رایانه‌ای در کاربرد فناوری اطلاعات توسط آموزشگران مؤثر می‌باشد [۱۶]. نتیجه فرضیه اول ما نیز در این تحقیق بیانگر آن است که مفید بودن فاوا در میزان پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل در بین کارکنان پلیس راهور در منطقه مرزی خراسان جنوبی تأثیر داشته است؛ به این معنا که مفید بودن فاوا یکی از دلایل پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل از سوی کارکنان پلیس راهور در مناطق مرزی است. نتیجه این فرضیه، همسو با نتیجه پژوهش‌های «خلیلی مقدم و همکاران» [۱۷] در روستای قرن‌آباد استان گلستان و «لهسانی‌زاده و حبیبی» [۱۸] در استان فارس است.

نتیجه فرضیه دوم ما بیانگر آن است که آسان بودن استفاده از فاوا (ساده بودن) بر پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیر عامل تأثیر دارد. بدیهی است، یکی دیگر از دلایل پذیرش هر

آشنایی به زبان انگلیسی، هدف‌های دولت، تبلیغات و ... را که در میزان پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل در مناطق مرزی نقش داشته باشند، مورد مطالعه قرار دهند.

در ارتباط با پدافند غیرعامل در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات در استان خراسان جنوبی پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود.

- آموزش و آشنایی نیروی انسانی (در تمامی رده‌ها و جایگاه‌ها) با پدافند غیرعامل مورد تأکید قرار گیرد، (آشنایی کارکنان با اصول، مزایا و فواید پدافند غیرعامل و هم‌چنین تاریخچه و وضعیت آن در دیگر کشورها باعث روشن‌گری و تشویق و رعایت کارکنان در این امر مهم خواهد شد)؛

- با توجه به تغییرات سریع دانش و تجهیزات حوزه فاوا آموزش و آشنایی نیروی انسانی فاوا در استان خراسان جنوبی (در تمامی رده‌ها و جایگاه‌ها) با مبانی فناوری اطلاعات و فناوری ارتباطات و امنیت ارتباطات با سیم و بی‌سیم مورد تأکید قرار گیرد (حوزه IT روز بروز در حال تغییر و تحول بوده و اگر فقط یک سال افراد از این حوزه دور باشند بی‌سواد و ناآشنا محسوب می‌شوند و البته عواقب ناپسندی همانند عدم توانایی در استفاده از فرصت‌ها و مزایا و احتمال شکست اطلاعاتی را باید انتظار کشید)؛

- حملات سایبری به حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات در استان خراسان جنوبی جدی گرفته شود و برای آمادگی و مقابله با آن ضمن انجام مانورهای پدافندی، با قطعی شبکه ارتباطات میزان آمادگی و استعداد فاوا استان خراسان جنوبی در زمینه پدافند غیرعامل به صورت منظم و دوره‌ای و به‌صورت نامنظم ارزیابی شود؛

- با توجه به یافته‌های حاصل از فرضیه‌های اول، دوم و هفتم پژوهش که «مفید بودن، سهولت استفاده و آموزش کارکنان» متغیرهای مؤثر بر پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل بوده است، پیشنهاد می‌شود با برگزاری کلاس‌های آموزشی و برنامه‌های توجیهی از سوی معاونت آموزش پلیس راهور و نیز با فراهم‌سازی فرصت‌های مشاهده آثار مثبت پدافند غیرعامل در دیگر مکان‌ها، درجه ملموس و محسوس بودن مزایای آن برای کارکنان مناطق مرزی و خانواده‌های آن‌ها افزایش یابد؛

- با توجه به تأثیرهایی که فناوری‌های نوین از جمله فاوا در زمینه‌های فرهنگی، سیاسی، اقتصادی (کشاورزی، کارآفرینی و اشتغال‌زایی) در سطح مناطق مرزی خواهند داشت، پیشنهاد می‌شود کارکنان پلیس راهور که در رشته‌های مرتبط با فاوا و پدافند غیرعامل در سطح دانشگاه‌ها تحصیل می‌کنند، پژوهش‌های خود را در زمینه نشر و گسترش این فناوری‌ها در سطح مناطق مرزی متمرکز نمایند.

- با جمع‌بندی کلیه نتایج به‌دست آمده از تحقیق به‌دست‌اندرکاران معاونت آموزش ناجا پیشنهاد می‌شود:

تورش می‌نماید. البته، پاسخ درست ندادن به پرسش‌های مربوط به پایگاه اقتصادی، خاص کارکنان پلیس راهور نیست، بلکه در فرهنگ روستایی ایران به چنین سؤال‌هایی درست پاسخ داده نمی‌شود. پژوهش‌های «ازکیا و همکاران» [۱۱]، «لهستانی‌زاده و حبیبی» [۱۵] در ایران نتیجه این فرضیه را تأیید می‌کنند. در حالی که مطالعات «چه‌اونگ» [۱۱] عکس این نتایج را ثابت نموده و معتقد است درآمد بالاتر باعث به‌کارگیری بیشتری در زمینه رایانه و اینترنت می‌شود.

نتیجه فرضیه هفتم بیانگر آن است که بین میزان آموزش کارکنان پلیس راهور در زمینه پدافند غیرعامل و پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل رابطه وجود دارد؛ به این معنا که هر چه میزان آموزش بیشتر باشد، میزان پذیرش و به‌کارگیری هم بیشتر است. نتایج پژوهش‌های «لهستانی‌زاده و حبیبی» [۱۵]، «تایلر و همکاران» [۱۰] با نتایج این فرضیه همسو و آن را تأیید می‌کنند. در تبیین یافته بالا باید گفت که لازمه به‌کارگیری پدافند غیرعامل در فاوا پلیس راهور یا هر سازمان دیگری دسترسی به فناوری روز، به‌ویژه سخت‌افزار و نرم‌افزار کامپیوتر است. هم‌چنین فرهنگ سازمانی ناجا در ارتباط با مدیریت کارکنان پلیس راهور در مناطق مرزی، استقبال از فاوا و کاربردهای آن زمینه‌ساز و تسهیل‌کننده به‌کارگیری و استفاده افسران و درجه‌داران پلیس راهور در فرایند انجام وظایف می‌باشد. لذا این مسأله مبرهن است تا زمانی که مقدمات کار فراهم نباشد دستیابی به اهداف آموزشی امکان‌پذیر نخواهد بود.

نتیجه فرضیه هشتم نشان می‌دهد بین میزان بهره‌مندی از کانال‌های ارتباطی (فردی و جمعی) و پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل یک رابطه معنادار وجود دارد؛ به این معنا که کانال‌های ارتباطی (وجود رادیو، تلویزیون، کتاب، مجله، تاسیس کتابخانه در ادارات و پاسگاه‌های مرزی...) می‌توانند نقش مفید و مؤثری در تغییر فکر کارکنان پلیس راهور ایفا کرده و آن‌ها را به سمت فناوری‌های جدید در حوزه پدافند غیرعامل بکشانند. نتیجه این فرضیه با نتایج مطالعه کومار و دیگران [۲۴]، هم‌چنین «خلیلی مقدم و همکاران» [۱۴] و «هاشمی» [۲۵] همسو می‌باشد.

۱۳-۱- پیشنهادها

- به منظور نیل به هدف‌ها و نتایج دقیق‌تر، پیشنهاد می‌شود پژوهشگران علاوه بر متغیرهایی که در این پژوهش نقش آن‌ها در پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل در بین کارکنان پلیس راهور در مناطق مرزی خراسان جنوبی مورد مطالعه قرار گرفت، نقش سایر عوامل (مانند: انگیزه‌ها و نگرش‌های خانواده کارکنان نسبت به پدافند غیرعامل، میزان علاقه‌مندی کارکنان،

۶- خلیلی‌زاده، رمضان‌علی، بررسی و تحلیل اصول، ملاحظات پدافند غیرعامل در شهر نیشابور با تأکید بر حملات نظامی و تروریستی، مشهد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی دکتر شریعتی، ۱۳۹۱.

۷- طالبی، بهروز، رئیس‌یان، حمید، کاظمیان، علیرضا، ملاحظات پدافند غیرعامل در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات، استان چهارمحال و بختیاری، اداره کل ارتباطات و فناوری اطلاعات، ۱۳۹۲.

۸- موحدی‌نیا، جعفر و همکاران، مفاهیم نظری و عملی دفاع غیر عامل، تهران، انتشارات سپاه پاسداران، ۱۳۸۵.

۹- محسنی تبریزی، علیرضا، طرح بررسی راههای جلب مشارکت مردمی در برنامه توسعه پایدار کشاورزی در مناطق مرزی ی منطقه گرمسار، تهران، مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی، ۱۳۹۲.

۱۰- اسماعیل پور، مهدی، ماروسی، علی، عوامل مؤثر بر پذیرش فناوری اطلاعات و شبکه‌های اجتماعی در ارائه راه کارهای پدافند غیرعامل در برابر مخاطرات، فصلنامه پدافند غیرعامل، ۱۰(۳)، صص. ۳۸-۲۵، ۱۳۹۸.

۱۱- قلی‌نیا، محمد، سالاری، رضا، عوامل مؤثر بر استفاده پلیس راهور از خدمات دفاتر فاوا روستایی، استان خراسان جنوبی، دفتر تحقیقات خراسان جنوبی، ۱۳۹۵.

12-A. L. Aguroul et al, "A Comprehensive Study on Adoption of Information Technology Innovations at the University of Florida, Science Journal, with the emphasis on student name," Informing vol. 12, no. 4, pp. 125-139, 2015.

13-W. J. Taylor, G. X. Zhu, J. Dekkers, and S. Marshall, "Socioeconomic factors affecting home internet usage patterns in central Queensland," Informing Science Journal, vol. 6, no. 1, pp. 233-242, 2017.

14-W. H. Cheong, "Internet adoption in Macao," Journal of Computer mediated communication, vol. 7, no. 2, pp. 30-34, 2016.

۱۵- مجموعه مقالات همایش کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در روستا، تهران، مرکز انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران، ۱۳۸۲.

16-J. M. Hissung, "Factors Influencing Information Technology Acceptance by Trainers An Empirical Study," Euro pean Journal of scienfific Research ISSN14, vol. 21, no.4, pp. 603-616, 2014.

۱۷- خلیلی مقدم، بیژن، کلانتری، خلیل، خاتون‌آبادی، احمد، بررسی عوامل مؤثر بر میزان پذیرش فناوری اطلاعات و ارتباطات (فاوا) در مرکز جامع خدمات فاوا قرن‌آباد در استان گلستان، فصلنامه روستا و توسعه، سال ۱۱، شماره ۳، صص. ۷۶-۵۱، ۱۳۸۷.

۱) فضاهای آموزشی خصوصاً مراکز آموزش درجه داری را به سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای مرتبط با فاوا و پدافند غیرعامل تجهیز نمایند و با استخدام افرادی متخصص در جهت یاری و تسهیل استفاده درجه داران و افسران از فاوا گام‌های اساسی بردارند.

۲) جهت دانش‌افزایی و ایجاد مهارت استفاده از فناوری‌های نوین، آموزش پدافند غیر عامل و فاوا به افسران و درجه داران راهور ناجا در مناطق مرزی در قالب برگزاری کارگاه‌های آموزشی به صورت متوالی و حداقل هر دو ماه اقدام نمایند.

۳) مهارت افراد متقاضی استخدام در پلیس راهور، دراستفاده و به کارگیری فاوا در امر خدمت در مراحل استخدام و جذب نیرو در نظر گرفته شود.

۴) به ترویج فرهنگ پذیرش و به‌کارگیری پدافند غیرعامل به شیوه علمی و مداوم و همچنین اقداماتی در جهت گسترش فضاهای مجازی امن در ادارات و پاسگاه‌های مرزی توجه نمایند.

۵) امکانات دستیابی افسران و درجه داران را به فناوری روز در منزل با تسهیل خرید رایانه شخصی و یارانه‌ای برای درگیری بیشتر آنان با علم رایانه فراهم نمایند.

۱۴- مراجع

۱- ازکیا، مصطفی، نوابخش، مهرداد، ایمانی، علی، عوامل مؤثر بر نشر فناوریهای اطلاعاتی و ارتباطی در جامعه روستایی، مطالعه تجربی: روستای قرن‌آباد، مجله جهانی رسانه، شماره ۷، صص. ۹۷-۶۵، ۱۳۹۵.

۲- فتحی، سروش، مطلق، معصومه، رویکردی نظری بر توسعه پایدار روستایی مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات (IT)، فصلنامه علمی پژوهشی جغرافیای انسانی، سال دوم، شماره دوم، ۱۳۹۴.

۳- اورت‌ام، راجرز، اف.فلوید، شومیکر، رسانش نوآوری‌ها رهیافتی میان فرهنگی، ترجمه عزت‌الله کرمی و ابوطالب فنایی، شیراز، نشر دانشگاه شیراز، ۱۳۹۴.

۴- شکرخواه، یونس، آشنایی با نظریه اشاعه نوآوریها، مجله مجموعه اطلاع‌رسانی و کتابداری، شماره ۱۳۹۶، ۵۴، قابل دسترس در : www.noormags.org

۵- لیونبرگر، هاوپال، اچ‌گوین، انتقال تکنولوژی از محققان به بهره‌برداران کشاورزی، مترجم محمد چنذری، تهران، دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۹۴.

22- F. Paul, Lazarsfeld et al, "The people's choice mediated communication," New York: Duell, Sloan, and Pearce, 2004.

23- L. K. Lovechity and V. H. Sterlachini, "A Study of IT Development Status In Iran,s Educational System," Abstracts of the second world curriculum studies conference, Tampere, pp. 29-31, 2012.

24- N. Kumar, R. Che rose, and J. Dsilva, "Teachers, Readiness to use Thechnology in the classroom," An Empirical Study, Euro Pean Journal of scienfific Research, ISSN14, 50-216x, vol. 21, no.4, pp. 603-616, 2018.

۲۵- هاشمی، شهناز، نقش ارتباط فردی و جمعی در اشاعه نوآوریها در آموزش و پرورش، فصلنامه نوآوریهای آموزشی، شماره ۱۵، صص. ۹۶-۶۵، ۱۳۹۵.

۱۸- حبیبی، آرزو، لهستانی زاده، عبدالعلی، مطالعه عوامل مؤثر بر پذیرش و به کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات: مطالعه موردی استان فارس، شیراز، دانشگاه شیراز، ۱۳۹۴.

19- A. H. Zhu and G. N. ghodoose, "A study on the use of ICTin mathematics teaching," Malaysian online journal of instructional Techonology (MOJTT), ISSN: 1144-1823, vol. 2, no. 3, pp. 43-51, 2014.

20- M. E. Brown and G. N. ghodoose, "Rmation Technology Acceptance by Trainers An Empirical Study," An online journal of instructional Tech., 2012.

21- M. K. Thorin, "Factors that affect information technology adoption by teachers," 2017. Vhttp://digital commons.unl.edu/dissertion/AAI312960/2017.

Investigating the Factors Related to the Acceptance and Application of Passive Defense in ICT Highway Patrol and Traffic Control (Known as RAHVAR) Police Officers in the Border Areas of South Khorasan

J. Monazamitabar*

Abstract

The main goal of passive defense in border areas is to secure and reduce the vulnerability of these areas in order to gradually create conditions for sustainable development and security in these areas. In this regard, attention to the role of passive defense in new communication and information technologies is essential. Therefore, considering the importance of the role of passive defense in border areas and the changes and reactions that ICT can have in small towns and villages located in border areas, the purpose of this study was to investigate the role of factors related to accepting and applying passive defense in South Khorasan RAHVAR police ICT. The theoretical framework used in this research is based on previous national and foreign research and a combination of sociological and information society theories. This research is a descriptive survey and the statistical population of the study consists of RAHVAR police officers in South Khorasan province, from which a sample of 170 people are selected by stratified random sampling and appropriate type. To collect the data, a researcher-made questionnaire with five Likert options is used. After making the necessary corrections, its validity is confirmed by the opinions of ten people (five professors and five relevant experts). The reliability of the questionnaire is calculated 85% using Cronbach's alpha test. For data analysis, descriptive and inferential statistical tests such as Pearson correlation, analysis of variance, independent t-test and Chi-square test, the SPSS software version 23 is used. The results of testing the hypotheses, show that the variables of usefulness, ease of use, type of job, use of communication channels and the amount of training of RAHVAR police officers have an impact on the acceptance and application of passive defense in ICT. There are no significant relationships between the variables of education level and socio-economic status of employees and the acceptance and application of passive defense in ICT.

Key Words: *Passive Defense, ICT, RAHVAR Staff, Training, Type of Job*